

Використання «третьої мови» у кримінальному судочинстві.

Статтею 29, п.18 ч.3 статті 42 КПК України передбачено право підозрюваного користуватися рідною, чи іншою мовою, якою він володіє під час проведення слідчих та інших процесуальних дій. Це право відноситься до конвенційних, оскільки п. «е» Європейської конвенції прямо передбачено, що підозрюваний/обвинувачений мають право «якщо він не розуміє мови, яка використовується в суді, або не розмовляє нею, - одержувати безоплатну допомогу перекладача».

Поряд з цим, особливо у випадках коли такий учасник кримінального процесу володіє рідкою мовою, сторона обвинувачення, суд, намагаються

забезпечити участь перекладача з «третьої мови», - мови, якою хоч певною мірою така особа володіє (російською, англійською).

Безумовно це є засобом подолання «мовної перешкоди», проте можливість підозрюваного/обвинуваченого розуміти значення такого перекладу, особливо з урахуванням юридичної термінології, виглядає сумнівною.

Певною мірою «крапку» в такій суперечці поставив ЄСПЛ у рішенні «Везгірда проти Словенії»

https://unba.org.ua/.../upl.../7a9926afd0508c81c7d9_file.pdf

Ключові тези:

(22) Усний та письмовий переклад відповідно до цієї Директиви повинен бути забезпечений рідною мовою підозрюваного або обвинуваченого або іншою мовою, якою вони володіють або яку розуміють достатньо, щоб повністю реалізувати своє право на захист та забезпечити справедливість провадження.

83. Суд декілька разів наголошував на тому, що під час встановлення потреби обвинуваченого у перекладі, питання його лінгвістичних навичок є основним (див, серед інших джерел, справу *Hermi*, яка цитувалася вище, § 71). У зв'язку з цим слід додати, що сам факт базового володіння обвинуваченим мовою провадження або, як у його випадку, третьою мовою, на яку здійснювався переклад, не означає, що особа може отримати користь від перекладу на мову, яку вона розуміє досить добре, але не достатньо для того, щоб у повному обсязі реалізувати своє право на захист. Це впливає з вимоги про повідомлення обвинуваченого про те, у чому його звинувачують, мовою «яку він розуміє» та з вимоги про надання допомоги з перекладом в обсязі, який би дозволив

обвинуваченому слідкувати за ходом справи проти нього та захищатися (див. параграф 79 вище).

95. По друге, під час слухання заявник робив досить загальні заяви, можливо, російською мовою (див. параграфи 26, 27 та 29 вище), що не може вважатися достатнім доказом його здатності ефективно захищатися цією мовою.

97. Отже, незважаючи на уявну здатність заявника говорити та розуміти російську мову, факт, який він не заперечував (див. параграф 67 вище), Суд не вважає належно встановленим достатнє володіння заявником цією мовою для забезпечення справедливого розгляду.

Олександр Бабіков для Науково-дослідний інститут проблем досудового розслідування

[#кримінальне_провадження](#)

[#досудоверозслідування](#)

[#правапідозрюваного](#)

[#практикаєспл](#)

[#ЄСПЛ](#)